

89. CLETHRACEAE

door

S. J. VAN OOSTSTROOM en TH. J. REICHGELT ¹⁾
(Rijksherbarium, Leiden)

Heesters of bomen. Bladen verspreid, enkelvoudig, zonder steunblaadjes. Bloemen in eindingse trossen of pluimen, zelden in okselstandige trossen, tweeslachtig, actinomorfe, met een 5-delige blijvende kelk en 5 vrije kroonbladen. Discus zelden aanwezig. Meeldraden 10, in 2 kransen; helmknoppen aan de top met poriën of spleten opspringend; pollen niet in tetraden. Vruchtbeginsel 1, bovenstandig, 3-, zelden 5-hokkig, met vele anatropische zaadknoppen per hok aan axillaire placenta's. Stijl 1, met 3 stempels, zelden met 1 stempel. Vrucht een 3(—5?)-kleppige loculicide doosvrucht met blijvende middenzuil. Zaden met een losse zaadhuid, met vlezig endosperm en een kort, centraal embryo.

Twee geslachten, in totaal met ca. 120 soorten in gematigd en tropisch Amerika (Maine tot Brazilië), Z.O.-Azië en Madeira.

1. CLETHRA L., Sp. Pl. 1753, p. 396.

Type-soort: *C. alnifolia* L.

Bladen meestal gezaagd, kaal of met sterharen, kort gesteeld. Bloemen wit, soms rose, in eindingse trossen of pluimen. Discus ontbrekend. Helmknoppen in de knop naar buiten teruggeslagen, later rechtopstaand en met poriën aan de top opspringend. Vruchtbeginsel 3-hokkig, met 1 slanke stijl en 3 stempels. Vrucht een 3-kleppige doosvrucht met veel zaden.

Ca. 120 soorten in gematigd en tropisch Amerika, Z.O.-Azië en Madeira.

1. *Clethra alnifolia* L., Sp. Pl. 1753, p. 396; v.H. p. 798; Prod. ed. 1, p. 146; id. ed. 2, p. 1022; Oud. 2, p. 340; Heuk. 3, p. 24, fig. 27; Fl. Bat. 11, pl. 872 — *Clethra*.

Heester, 1—3 m hoog. Bladen omgekeerd eirond of langwerpig omgekeerd eirond, met wigvormige voet en spitse top, 6—15 cm lang, scherp gezaagd, naar de voet gaafrandig, van onderen op de middennerf behaard. Bloemen in lange, rechtopstaande, vaak tot pluimen verenigde trossen, welriekend; as van de bloeiwijze, bloemsteeltjes en kelk fijn viltig behaard. Kelkslippen eirond, spits, ca. 4 mm lang. Kroonbladen langwerpig omgekeerd eirond tot spatelvormig, sterk concaaf aan de top, tot dubbel zo lang als de kelk, kaal, wit, soms rose. Helmdraden kaal. Vruchtbeginsel en onderste helft van de ver uit de bloem stekende stijl behaard. Bloeitijd: aug.—okt.

Ned.: Als sierheester gekweekt en hier en daar verwilderd, o.a. reeds sinds vele jaren bij Delden (Twickel, reeds in 1833) en Ruurlo (Huis te Ruurlo, reeds ca. 1860); voorts bij Dalfsen, Lonneker, Diepenheim, Rheden, tussen Laag Soeren en Dieren, Barneveld, Amersfoort, Soest, Baarn, Bussum; vaak op of in de nabijheid van buitenplaatsen.

A r.: Oostelijke en zuidelijke Verenigde Staten, meestal in de nabijheid van de kust.

¹⁾ Met medewerking van F. A. STAFLEU (Utrecht), die de nomenclatuur verzorgde.